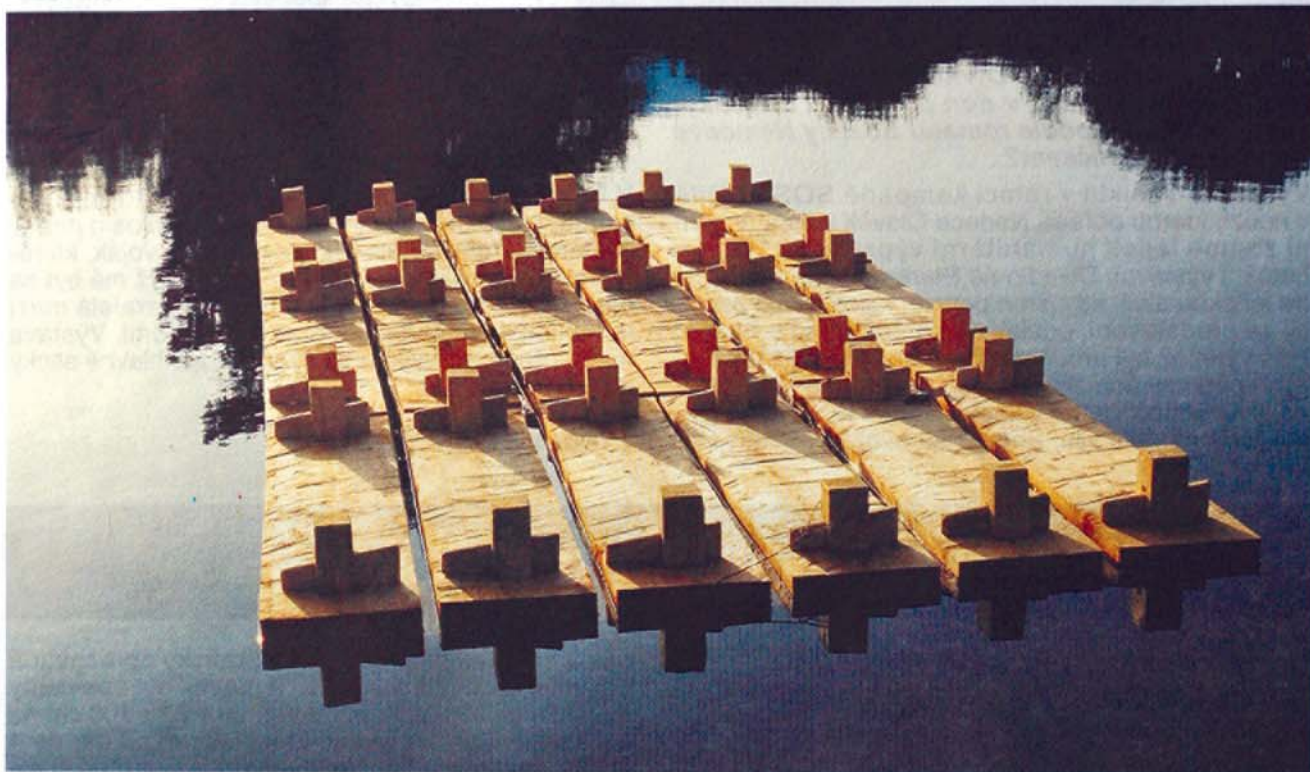

Sochy-stavby Václava Fialy

Václav Fiala, *Vor*, 1994, smrk, jedle. Foto archiv autora

Pro milovníky umění je vždy radostnou událostí setkání s tvůrčím počinem, svébytnou tvorbou překračující obzor obvyklé produkce; dojem z takového oslovení bývá někdy umocněn prvkem překvapení. Pro pražské publikum takový moment nastal počátkem roku 1993 výstavou Václava Fialy, uspořádanou v Maďarském kulturním středisku. Autor, dosud spíše známý jako spiritus agens Galerie U bílého jednorozce v Klatovech, se zde představil kolekcí nevšedních černobílých kreseb, které při (a navzdory) své monumentalitě a abstraktnímu výrazu v našem uspěchaném a chaotickém světě přinášely poklid řádu, poukazem na v něm obsažené tajemství odkrývaly spiritualitu bytí, postulovaly poselství ke smyslu naší existence. Václav Fiala se tehdy rázem zařadil mezi renomované autory, navzdory rozpakům z jeho solitérního postavení začal být všeobecně uznáván, o čemž svědčí i jeho pozvání do mnoha tvůrčích sympozií, výtvarných výstav a přehlídek. Poslední větší prezentací umělcovy tvorby je samostatná výstava jeho plastik v Národním technickém muzeu v Praze (od 7. 12. do 1. 1. 1995).

Výstava přináší tři zatím poslední díla Václava Fialy, monumentální dřevěné sochy-stavby. Studna (1994) v geometrizující konstrukci válce navozuje archetypální tvarosloví studničního okruží, v našem podvědomí spatřitého s tajemstvím hlubin podzemí. *Vor* v podobě platformy s pravidelným rastrem čepovaných klínů implikuje ideu plaveb, Kaple s tvaroslovím a tektonikou románské kaple odkazuje (i nepravidelnou

konturou horního, vzhůru čnicího jakoby prstosloví) ke směřování k Bohu, k řádu; zároveň však navozuje vzhled opevnění a tím pocit záštity, možnosti uchýlení se pod ochranu. Trojice plastik tak ve svém spojení a souznění opětovně odráží komplexnost bytí člověka: studna zakotvenost lidského rodu k základním životním zdrojům, *vor* je metaforou cesty překračování horizontů, to jest poznání, kaple symbolizuje víru člověka, vztahování se k nús či logos, k řádu světa. Veškerá tvorba Václava Fialy se vyznačuje čistotou výrazu: formy i použitelného materiálu; tak umělec dokládá své směřování k řádu, pravdě a kráse. Dokonalost řemeslného zpracování děl, zvláště soch (i při přiznávání pracovních zásahů při obrábění dřeva), jejich „samozřejmost“ spolu s monumentálním vyzníváním, dokazuje zrod autora, který celým svým nitrem, bytostným zaujetím tvorbou, dospívá k poznání pravdy. Pozitivismus, i když dnes poněkud přehlížený, dal nám pochopit smysl a úlohu umění: je výrazem vztahování se lidské existence k vyššímu řádu a jeho tajemství. A právě této spiritualitě se odevzdává celá Fialova tvorba. Navíc umělcovo dílo ve své formě a obsahu, poselství a výpovědi, dosahuje plně syntetického vyznění; je tak i překlenutím dnešního duchovního rozvratu, kdy dle J. Derridy svět je rozpolcen, je jen sumou citací, dokonce citací citací. Umělecká tvorba Václava Fialy se tak stává jitřenkou naší naděje východiska z krize, příslibem a podporou víry v lepší svět.

Ivo Janoušek